

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

1 Která z následujících vět **není** zapsána pravopisně správně?

- A) Kamarádovy sluneční brýle se mi líbí.
- B) **Sousedovi** děti mají pěkný vztah k přírodě.
- C) Dědečkovy výrazné rysy zdědili oba jeho synové.
- D) Spolužákovi rodiče byli ve sboru dobrovolných hasičů.

Zdůvodnění

Přídavné jméno přivlastňovací *sousedův* rozvíjí podstatné jméno rodu ženského užitě v 1. pádě čísla množného (*sousedovy děti*).

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 2–4

TEXT 1

(1) To vám byl šok!
V parku u potoka
zkrřížila mi cestu
holka mnohooká.

(2) Pěkná, podle mého gusta
(těch očí byl fakt kopec!).
Koukám, že má i ústa,
a tak jsme dali pokenec.

(3) O kytkách, o poezii
pokecali jsme mile,
i o tom, jak řešila by,
muset tak nosit brýle.

(4) Je to fajn, znát se s holkou,
co má tak hodně očí.
Jen když ji něco rozpláče,
celého vás to zmočí.

(T. Burton, Holka mnohooká, upraveno)

TEXT 2

Rýmové echo vzniká, když se v jedné sloce vyskytují verše, které se rýmují a zároveň končí různými slovy, z nichž jedno celé je obsaženo v tom druhém. Délka samohlásek ve slovech, která se rýmují, nemusí být stejná.

Příklady: pod **ledem** – poh**ledem**; ji**žních** – při **žních**; **Dana** – v**daná**; polá**malo** – oral **málo**.

1 bod

2 Které z následujících tvrzení odpovídá TEXTU 1?

- A) Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, spolu hovořili nejméně o třech tématech.
- B) Ten, kdo v textu promlouvá, byl docela zaskočen tím, že mnohooká holka má očí tolik jako úst.
- C) Mnohooká holka a ten, kdo v textu promlouvá, byli předem domluveni, že se spolu sejdou v parku.
- D) Ten, kdo v textu promlouvá, byl celý mokrý od slz mnohooké holky, protože ji na konci rozhovoru rozplakal.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž, která je v TEXTU 1 vyznačena barevně.

3 Které z následujících tvrzení o TEXTU 1 je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

- A) Rýmové echo se vyskytuje jak v druhé sloce, tak ve čtvrté sloce.
- B) Rýmové echo se nevyskytuje ani v druhé sloce, ani ve čtvrté sloce.
- C) Rýmové echo se vyskytuje v druhé sloce, nikoli však ve čtvrté sloce.
- D) Rýmové echo se vyskytuje ve čtvrté sloce, nikoli však v druhé sloce.

Zdůvodnění

Rýmové echo se vyskytuje jak v druhé sloce (*gusta – ústa*), tak ve čtvrté sloce (*očí – zmočí*).

4 Které z následujících tvrzení o slově podtrženém v TEXTU 1 je pravdivé?

(Posuzované věty jsou gramaticky správné.)

- A) Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt.*
- B) Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Předložil nám zajímavý fakt.*
- C) Slovo *fakt* je v textu ohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví.*
- D) Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem a má stejný význam jako ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví.*

Zdůvodnění

Slovo *fakt* je v textu neohebným slovem s významem *opravdu, skutečně*, ve stejném významu je užito i ve větě *Domácí práce, hlavně žehlení, ho fakt nebaví.*

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Vážený pane učiteli,

ráda bych si s Vámi domluvila schůzku ohledně individuálního studijního plánu pro svou dceru Evu Schopnou ze 7. C. Navrhněte prosím termín, časově se Vám mohu přizpůsobit.

Mahulena Schopná

5 Paní Schopná by chtěla svůj e-mail upravit tak, aby byl zdvořilý a zároveň měl všechny náležitosti, které má e-mail mít. Co by bylo nejvhodnější udělat?

- A) doplnit do e-mailu jméno a příjmení učitele
- B) použít v e-mailu jiné oslovení, a to *Milý pane učiteli*
- C) dodat do e-mailu závěrečný pozdrav, např. *S pozdravem*
- D) uvést v e-mailu důvody žádosti o individuální studijní plán

Zdůvodnění

Mezi základní náležitosti, které by měl e-mail obsahovat, patří oslovení (v případě komunikace mezi učitelem a rodičem/žákem je vhodné použít oslovení *Vážený pane učiteli*) a závěrečný pozdrav (např. *S pozdravem*).

6 Přiřadte k jednotlivým tvrzením (6.1–6.3) odpovídající větu (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou.)

- 6.1 Ze všech podtržených slov pouze to první není užito ve správném tvaru. _____
- 6.2 Ze všech podtržených slov pouze to druhé není užito ve správném tvaru. _____
- 6.3 Ze všech podtržených slov pouze to třetí není užito ve správném tvaru. _____
- A) Toto jezero ledovcového původu je proslulou svou teplotou, dosahující jen asi šesti stupňů.
- B) Postupně se z koníčku provozovanému výhradně ve volném časem stane tvoje nová profese.
- C) Po divadelním představením nejspíš zajdeme do místní kavárny, vyhlášené skvělými zákusky.
- D) Tomuto projektu podporovaného všemi členy rady je zapotřebí věnovat dostatek pozornost.
- E) Podle mnohých příbuzných je otcova dlouhodobá únava nejspíše způsobena jeho přepřacování.

Řešení a zdůvodnění

- 6.1 C)
Podstatné jméno *představení* je ve větě užito v 6. pádě čísla jednotného, správný tvar je tedy *představení* (*po divadelním představení*).
- 6.2 A)
Přídavné jméno *proslulý* je ve větě součástí přísudku, který se musí shodovat s podmětem, správný tvar je tedy *proslulé* (*jezero je proslulé*).
- 6.3 E)
Podstatné jméno *přepřacování* je ve větě užito v 7. pádě čísla jednotného (*něco je způsobeno něčím*), správný tvar je tedy *přepřacováním* (*únava je způsobena přepřacováním*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 7–10

Ještě před sto lety bylo jasným králem psacích potřeb plnicí pero. V 2. polovině minulého století však bylo z trůnu sesazeno perem kuličkovým neboli propiskou.

Předchůdci propisky, tedy první pera s postupně dávkovaným inkoustem, pocházejí už z konce 19. století. Tato pera ovšem měla zásadní nedostatky: často vysychala nebo z nich vytékal inkoust. První prototyp funkčního kuličkového pera vyrobil až maďarský vynálezce László Bíró v roce 1931. Inspirovaly ho prý děti, které hrály kuličky na chodníku plném kaluží. Rok před začátkem druhé světové války¹ musel Bíró kvůli svému židovskému původu opustit Maďarsko. Po dvouletém pobytu v Paříži se vydal za oceán a usadil se v Argentině, kde úspěšně rozjel výrobu kuličkových per.

Zprvu si propisku rozhodně nemohl dovolit každý – byla totiž dost drahá. Když americký podnikatel Milton Reynolds začal v polovině 40. let vyrábět propisky podle Bíróovy technologie rozvinuté v Argentině, jednu prodával za 12 amerických dolarů. Za takový peníze mohl tenkrát člověk pořídit 300 litrů benzínu, za cenu pěti Reynoldsových propisek se dokonce v roce 1945 dal v USA na měsíc pronajmout slušný dům. Naštěstí již začátkem 50. let byly v obchodech k dostání levné a přitom spolehlivé propisky.

Tajemství propisky spočívá v hustém rychleschnoucím inkoustu a zejména v malinké kuličce, umístěné na jejím hrotu. Tato kulička, vyráběná například ze slinutého karbidu², se při psaní otáčí, inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí po jejím povrchu a zanechává na papíře stopu. Na stejném principu funguje i keramické pero.

¹ Druhá světová válka probíhala v letech 1939–1945.

² Slinutý karbid je velmi tvrdý materiál používaný na hroty protipancéřových střel, ve šperkařství, při výrobě břitů aj.

(www.stoplusjednicka.cz; zoom.iprima.cz, upraveno)

max. 2 body

7 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
7.1 Část druhé světové války strávil László Bíró v Paříži.	☒	☐
7.2 V roce 1945 bylo v USA možné pronajmout si na měsíc dům za méně než 100 amerických dolarů.	☒	☐
7.3 Součástí některých propisek je kulička vyrobená z materiálu, který se používá mimo jiné na hroty protipancéřových střel.	☒	☐
7.4 László Bíró vyrobil svůj prototyp funkčního kuličkového pera v jiném století, než ve kterém vznikla první pera s postupně dávkovaným inkoustem.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

8 Na kterou z následujících otázek nelze pravdivě odpovědět URČITĚ ANO?

(Při řešení úlohy vycházejte pouze z informací obsažených ve výchozím textu a z toho, jak jsou v něm předkládány.)

- A) Byl Bíróův prototyp funkčního kuličkového pera inspirován dětmi, které hrály kuličky?
- B) Byl Bíróův židovský původ důvodem, proč tento vynálezce musel odejít z Maďarska?
- C) Bylo vysychání prvních per s postupně dávkovaným inkoustem jedním z jejich zásadních nedostatků?
- D) Bylo možné již v padesátých letech minulého století koupit levné a přitom spolehlivé kuličkové pero?

Zdůvodnění

- Na otázku uvedenou v možnosti A) nelze na základě informací obsažených ve výchozím textu pravdivě odpovědět *určitě ano*. V textu je uvedeno, že Bíró inspirovaly *prý děti, které hrály kuličky na chodníku plném kaluží* (slovo *prý* vyjadřuje určitou míru pochybnosti, nejistoty).
- Na otázku uvedenou v možnosti B) lze na základě informací obsažených ve výchozím textu pravdivě odpovědět *určitě ano*. V textu je uvedeno, že *rok před začátkem druhé světové války musel Bíró kvůli svému židovskému původu opustit Maďarsko*.
- Na otázku uvedenou v možnosti C) lze na základě informací obsažených ve výchozím textu pravdivě odpovědět *určitě ano*. V textu je uvedeno, že první pera s postupně dávkovaným inkoustem *měla zásadní nedostatky: často vysychala nebo z nich vytékal inkoust*.
- Na otázku uvedenou v možnosti D) lze na základě informací obsažených ve výchozím textu pravdivě odpovědět *určitě ano*. V textu je uvedeno, že *již začátkem 50. let (po druhé světové válce, tzn. v minulém století) byly v obchodech k dostání levné a přitom spolehlivé propisky*.

9 Které z následujících tvrzení o slovních tvarech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

- A) Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu spisovné.
- B) Tvar *každý* i tvar *takový* jsou v tomto textu nespisovné.
- C) V tomto textu je tvar *každý* spisovný a tvar *takový* je nespisovný.
- D) V tomto textu je tvar *každý* nespisovný a tvar *takový* je spisovný.

Zdůvodnění

Ve výchozím textu je tvar *každý* spisovný (myšlen je *každý člověk*) a tvar *takový* je nespisovný (spisovný tvar je *takové – takové peníze*).

10 Ve kterém z následujících úseků podtržených ve výchozím textu se vyskytuje podstatné jméno užitě ve 4. pádě?

- A) tajemství propisky spočívá
- B) rozjel výrobu kuličkových per**
- C) bylo jasným králem psacích potřeb
- D) inkoust z náplně se tak rovnoměrně rozvádí

Zdůvodnění

- V úseku uvedeném v možnosti A) se vyskytuje podstatné jméno užitě v 1. pádě (*tajemství*) a podstatné jméno užitě v 2. pádě (*propisky*).
- V úseku uvedeném v možnosti B) se vyskytuje podstatné jméno užitě v 4. pádě (*výrobu*) a podstatné jméno užitě v 2. pádě (*per*).
- V úseku uvedeném v možnosti C) se vyskytuje podstatné jméno užitě v 7. pádě (*králem*) a podstatné jméno užitě v 2. pádě (*potřeb*).
- V úseku uvedeném v možnosti D) se vyskytuje podstatné jméno užitě v 1. pádě (*inkoust*) a podstatné jméno užitě v 2. pádě (*náplně*).

max. 2 body

11 Ke každé z následujících podúloh (11.1 a 11.2) napište současné (tj. ne zastaralé) spisovné slovo, které odpovídá zadání a není vlastním jménem.

11.1 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného jednoslabičné, je příbuzné se slovem LŽIVÝ a skloňuje se podle vzoru MUŽ.

11.2 Napište podstatné jméno, které je v 1. pádě čísla jednotného dvouslabičné, je příbuzné se slovem ZAMĚST, skloňuje se podle vzoru STAVENÍ a obsahuje předponu.

Řešení

11.1 lhář

11.2 smetí

max. 2 body

12 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

	A	N
12.1 Ve vysokých horách na kraji království kdysi žili zvláštní bytosti.	☐	☒
12.2 Kvůli dlouhodobému suchu se nesmí plýtvat pitnou vodou ze studní.	☒	☐
12.3 Při některých z dnešních cviků mě pěkně potrápily ztuhlé ramenní svaly.	☒	☐
12.4 Papírové telefoní seznamy už z většiny českých domácností dávno zmizely.	☐	☒

Zdůvodnění

- Pokud je podmětem podstatné jméno rodu ženského v čísle množném (*bytosti*), v koncovce příčestí činného musí být *-y* (*žily*).
- Pokud je přídavné jméno odvozeno příponou *-ní* od podstatného jména, jehož kořen končí na *-n*, přídavné jméno se píše s dvěma *n* (*telefon – telefonní*).

13 Vypište z každé z následujících vět (13.1 a 13.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

- 13.1 Za jiných okolností by dálkový autobus jistě během cesty nenabral takové zpoždění.
- 13.2 Ochota naslouchat a schopnost efektivně řešit různé problémy patří k základní výbavě dobrého vedoucího.

Řešení

- 13.1 podmět – **autobus**; přísudek – **by nenabral**
- 13.2 podmět – **ochota (a) schopnost**; přísudek – **patří**

14 Seřadte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost.

A) „Nemyslím si, že zde naleznete něco nadpřirozeného,“ odpoví mu žena, zatímco její perfektně upravené nehty cvakají po klávesnici. „Paříž je město umění, kultury a historie.“ Potom nám podá klíče.

B) „Ach tak,“ řekne recepční, „vy jste ti... *hledači duchů*.“ Vysloví to tak pochybovačně, že se mi sevře žaludek a cítím, jako by mi hořely tváře.

C) „S tebou není žádná zábava,“ zašklebí se na mě Jacob a pak se oba zvolna vydáme za mými rodiči, kteří už po schodech pospíchají k našemu pokoji.

D) Přesně v ten okamžik, kdy si je od ní táta bere, se Jacobovi podaří poslat jeden porcelánový hrneček směrem ke kraji skříňky. Natáhnu se a zachytím ho, aby nespadl. „Ty jsi ale ošklivý duch,“ zašeptám.

E) „Vítejte v hotelu Valeur,“ usměje se žena na recepci, „co vás přivádí do našeho města?“ „Jsme tu pracovně,“ odvětlí táta. Máma dodá: „Natáčíme televizní pořad o paranormálních jevech.“

F) „Koukám, že tu máme skeptika,“ šeptne mi Jacob a hned se začne rozhlížet po něčem, co by mohl rozbít. Jeho pozornost upoutá skříňka s nápoji. Střelím po něm varovným pohledem a rty naznačím slovo *ne*. Táta dál pokračuje v rozhovoru s recepční: „Vyšetřujeme tu jeden zajímavý případ.“

(V. Schwabová, *Tunel kostí*, upraveno)**Řešení**

- 14.1 E
- 14.2 B
- 14.3 F
- 14.4 A
- 14.5 D
- 14.6 C

E) Vítejte v hotelu Valeur,“ usměje se žena na recepci, „co vás přivádí do našeho města?“ „Jsme tu pracovně,“ odvětlí táta. Máma dodá: „Natáčíme televizní pořad o paranormálních jevech.“ **B)** „Ach tak,“ řekne recepční, „vy jste ti... *hledáči duchů*.“ Vysloví to tak pochybovačně, že se mi sevře žaludek a cítím, jako by mi hořely tváře. **F)** „Koukám, že tu máme skeptika,“ šeptne mi Jacob a hned se začne rozhlížet po něčem, co by mohl rozbít. Jeho pozornost upoutá skříňka s nápoji. Střelím po něm varovným pohledem a rty naznačím slovo *ne*. Táta dál pokračuje v rozhovoru s recepční: „Vyšetřujeme tu jeden zajímavý případ.“ **A)** „Nemyslím si, že zde naleznete něco nadpřirozeného,“ odpoví mu žena, zatímco její perfektně upravené nehty cvakají po klávesnici. „Paříž je město umění, kultury a historie.“ Potom nám podá klíče. **D)** Přesně v ten okamžik, kdy si je od ní táta bere, se Jacobovi podaří poslat jeden porcelánový hrneček směrem ke kraji skříňky. Natáhnu se a zachytím ho, aby nepadl. „Ty jsi ale ošklivý duch,“ zašeptám. **C)** „S tebou není žádná zábava,“ zašklebí se na mě Jacob a pak se oba zvolna vydáme za mými rodiči, kteří už po schodech pospíchají k našemu pokoji.

max. 2 body

15

15.1 Navzdory jeho naléhání nabídku odmítla.

Podtržený úsek upravte tak, aby z věty jednoduché vzniklo spisovné a pravopisně i gramaticky správné souvětí obsahující celkem dvě věty. Význam původní věty jednoduché musí zůstat zachován.

15.2 Zakázal mi, abych sbírala houby.

Podtržený úsek upravte tak, aby ze souvětí vznikla spisovná a pravopisně i gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

(Nově vzniklé větné celky musí obsahovat všechny původní informace a nesmí obsahovat žádné informace navíc, např. že jde o *jedovaté* houby.)

Řešení

15.1 – např. **Ačkoli naléhal**, nabídku odmítla.

15.2 – např. Zakázal mi **sbírat houby**.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 16

TEXT 1

1. zbabělý král	6. ironický smích	11. nesobecký egoista
2. drobná komplikace	7. štědrý skrbník	12. pomíjivý okamžik
3. dospělý pacient	8. pozdní odpoledne	13. šílený vědec
4. veselý zármutek	9. amatérský kutil	14. arogantní tón
5. identické dvojče	10. malá vyvýšenina	15. roztomilý popleta

TEXT 2

Slovní spojení typu A je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem vylučuje, např. *zručný nešika, běžný unikát*.

Slovní spojení typu B je spojení takových slov, jejichž význam se navzájem nevylučuje, např. *hrozný nešika, evropský unikát*.

16 Najděte v TEXTU 1 tři slovní spojení typu A a napište jejich ČÍSLA. Čísla od sebe zřetelně oddělte čárkou.

(Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného čísla, tak zapsání jakéhokoli čísla, které neodpovídá zadání.)

Řešení

4, 7, 11

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 17

Reprezentační tým českých volejbalistů zaznamenal **nevýdaný** úspěch, když porazil Španěly a postoupil do finále. Boj o zlatou **medaily** byl napínavý. Zpočátku byli čeští hráči spíše opatrní, proto se první set odehrál ještě v italské režii. Od druhého setu už ale naši nedovolili svým soupeřům ze slunné Itálie výrazněji zasáhnout do hry a ubírali se přímo za vítězstvím. Dvoumetroví hráči Novotný s Vaňkem se odráželi z dřevěné podlahy jako z trampolíny a **smněle** protivníka zasypávali drtivými **směchemi**, zezadu je svým bezchybným podáním podpořili skvělí bratři Dvořákovi.

Když na začátku mistrovství trenér **Kvasinka** věstil svému obměněnému týmu velkou budoucnost, nemýlil se. Češi nakonec vyhráli tři sety v řadě. Teď už snad nikdo nebude **spochybňovat** úroveň českého volejbalu! Skleslí Italové odcházeli ze sportovní haly se sklopenými hlavami a zpytovali svědomí. Nerozuměli tomu, proč jim tentokrát nejcennější kov proklouzl mezi prsty.

max. 4 body

17 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou v něm zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně.

(Slova zapište bezchybně; ohebná slova zapište ve stejném tvaru, v němž jsou užitá v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Podtržená slova jsou zapsána správně.)

Zdůvodnění

- Přídavné jméno *nevýdaný* je příbuzné se slovesem *vídat*, které nepatří mezi vyjmenovaná slova ani není příbuzné s žádným z vyjmenovaných slov.
- Podstatné jméno *medaile* se skloňuje podle vzoru *růže* (o růži – o *medaili*).
- Příslovce *smněle* je příbuzné se slovesem *smět*, jehož kořen neobsahuje *mně* (viz např. tvar *smím*).
- Sloveso *zpochybňovat* je příbuzné se slovem *zpochybnit*, které je vytvořeno od přídavného jména *pochybný* pomocí předpony *z-*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 18–22

(1) V Ho Či Minově Městě bylo uprostřed léta strašné vedro. Artemis Fowl byl ale ochoten to snést. Doutnala v něm totiž jiskřička **naděje**, že konečně najde Knihu. Proto teď se svým komorníkem Butlerem seděl v kavárně a čekal na informátora.

„Ještě čaj, pánové?“ zeptal se jich úslužně drobný číšník s knírkem.

„Ušetřete nás toho divadla a sedněte si vedle mě,“ zavelel Artemis. „Jen mezi námi – máte ručně šité boty, hedvábnou košili a před pár dny jste byl na manikúře. Vy nejste číšník, ale Nguyen, náš kontakt.“

Nguyen si nervózně přisedl. Zarazilo ho, jaká z toho mladého muže, který ho tak rychle prokoukl, sálala autorita.

(2) „A teď k věci,“ řekl mladík. „Sešli jsme se, protože jste odpověděl na můj inzerát.“

„Tu Knihu má jedna léčitelka,“ sdělil mu Nguyen.

„Tak nás k té ženě zavedte,“ rozhodl Artemis.

Po dvouhodinové cestě rozpáleným městem konečně dorazili do úzké temné uličky, kde na rýžové rohoži seděla malá zahalená postava. „To je ona,“ pošeptal Nguyen svým společníkům.

„Madam, potřebuji vaši Knihu,“ oslovil ženu Artemis a podal jí láhev s etiketou whisky. Z hábitu vystřelila skvrnitě zelená ruka a zmocnila se láhve. Stařena do sebe obrátila její obsah a zaskřehotala: „Nevím nic o žádné knize. Jsem léčitelka.“

Artemis si povzdychl: „Vy přece nejste léčitelka, ale víla.“

Žena shodila z hlavy **šál** a Artemis zahlédl oči zlaté **barvy** a špičaté uši.

„Jestli víš o Knize,“ řekla víla, „pak taky víš, že bych tě mohla zabít lusknutím prstů!“

„Myslím, že ne,“ odvětil Artemis, „právě jste totiž vypila čtvrtlitr svěcené vody. Pokud odejdu bez Knihy, zaručeně budete do zítřka mrtvá. Jestli mi ale Knihu půjčíte, dám vám ampuli s látkou, která účinky svěcené vody zneutralizuje.“

Víla už začínala cítit mírné **křeče**. Sáhla proto do záhybů svého špinavého roucha a vytáhla zlatý svazek velikosti krabičky zápalek: „To беру.“

(Vzhledem k povaze jedné z úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 2 body

18 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
18.1 Knihu, kterou chtěl Artemis získat, měla víla ukrytou ve zlaté krabičce od zápalek.	☐	☒
18.2 Artemis vyhrožoval, že pokud mu Kniha nebude zapůjčena, víla přesně za 24 hodin zemře.	☐	☒
18.3 Artemis podal víle láhev o objemu čtvrt litru, v níž byla whisky zředěná svěcenou vodou.	☐	☒
18.4 V úzké temné uličce se alespoň nějakou dobu společně nacházely jak víla vydávající se zprvu za léčitelku, tak nejméně tři další osoby.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

19 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

- A) Nguyenova odpověď na Artemisův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- B) Artemisova odpověď na Nguyenův inzerát časově předcházela schůzce v kavárně.
- C) Schůzka v kavárně časově předcházela Nguyenově odpovědi na Artemisův inzerát.
- D) Schůzka v kavárně časově předcházela Artemisově odpovědi na Nguyenův inzerát.

Zdůvodnění

Artemis se setkává v kavárně s Nguyenem a sděluje mu: „Sešli jsme se, protože jste odpověděl na můj inzerát.“ Je tedy zřejmé, že Artemis podal inzerát, na který Nguyen odpověděl, a že k podání inzerátu došlo před schůzkou v kavárně.

1 bod

20 Které z následujících tvrzení neodpovídá výchozímu textu?

- A) Jde o epický text.
- B) Jde o umělecký text.
- C) V textu je alespoň částečně popsán vzhled Nguyen a víly.
- D) Všechny osoby, o nichž se v textu píše, promlouvají v přímé řeči.

Zdůvodnění

Ve výchozím textu vystupují celkem čtyři postavy: Artemis, jeho komorník Butler, Nguyen a víla. Na rozdíl od ostatních komorník Butler v textu nepromlouvá přímou řečí.

max. 2 body

21 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda tučně vyznačený větný člen je přívlastek neshodný (A), nebo ne (N).

(Posuzované větné členy jsou tučně vyznačeny také ve výchozím textu.)

	A	N
21.1 zhlédl oči zlaté barvy	☒	☐
21.2 žena shodila z hlavy šál	☐	☒
21.3 víla už začínala cítit mírné křeče	☐	☒
21.4 doutnala v něm totiž jiskřička naděje	☒	☐

Zdůvodnění

- větným členem *barvy* je rozvíjeno podstatné jméno *oči* → je to přívlastek neshodný
- větným členem *šál* je rozvíjeno sloveso *shodila* (co shodila? – šál) → je to předmět
- větným členem *křeče* je rozvíjeno sloveso *cítit* (co začínala cítit? – křeče) → je to předmět
- větným členem *naděje* je rozvíjeno podstatné jméno *jiskřička* → je to přívlastek neshodný

max. 3 body

22 Vypište z první části výchozího textu tři víceslabičné předložky.

(Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání. Vlastní jména neposuzujte, nejsou správným řešením.)

Řešení

uprostřed, mezi, vedle

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 23

Kolegyně tvrdí hodně zvláštní věci.

1 bod

23 Kdy bude možné jednoznačně určit, ve kterém čísle je ve výchozím textu užito slovo kolegyně?

- A) když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *moje*
- B) když se před slovo *kolegyně* napíše slovo *jejich*
- C) když se do věty doplní náležitý tvar tvrdého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*
- D) když se do věty doplní náležitý tvar měkkého přídavného jména, jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*

Zdůvodnění

Ve výchozím textu nelze zcela jednoznačně určit, v kterém čísle je užito slovo *kolegyně*: může totiž jít jak o tvar 1. pádu čísla jednotného, tak o tvar 1. pádu čísla množného, zároveň tvar *tvrdí* může být jak tvarem 3. osoby čísla jednotného, tak tvarem 3. osoby čísla množného. Pokud se do věty doplní náležitý tvar tvrdého přídavného jména (např. *nový*), jímž bude rozvíjeno slovo *kolegyně*, bude možné určit, v kterém čísle je posuzované podstatné jméno užito: *nová kolegyně tvrdí hodně zvláštní věci* × *nové kolegyně tvrdí hodně zvláštní věci*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 24

Věta č. 1: Nový mlýnek na kávu najednou přestal **mlýt**.

Věta č. 2: Před odjezdem si výletníci museli **zbalit** batohy.

1 bod

24 Které z následujících tvrzení o větách z výchozího textu je pravdivé?

- A) Obě tyto věty jsou zapsány pravopisně správně.
- B) Každá z těchto vět obsahuje pravopisnou chybu.
- C) Věta č. 1 je zapsána pravopisně správně, věta č. 2 obsahuje pravopisnou chybu.
- D) Věta č. 1 obsahuje pravopisnou chybu, věta č. 2 je zapsána pravopisně správně.

Zdůvodnění

- Sloveso *mlít* nepatří mezi vyjmenovaná slova (není příbuzné s podstatným jménem *mlýn*).
- Sloveso *sbalit* je odvozeno od slovesa *balit* předponou *s-*, která naznačuje směřování dohromady.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Když v lednu 1925 vypukla v aljašském městečku Nome epidemie záškrtu, vyslali jeho obyvatelé nouzový signál. Kvůli špatnému počasí k nim však nebylo možné lék včas dopravit letadlem ani lodí. Tohoto úkolu se tedy museli ujmout musheři se svými psími spřeženími. Čekala je náročná trasa dlouhá zhruba tisíc kilometrů. Při takové vzdálenosti je ale **třeba** odpočívat, což znamená ztrácet čas. Životodárný náklad si proto jako štafetu postupně předalo celkem dvacet týmů. Během pětidenní záchranné mise museli lidé i psi čelit ukrutným mrazům, nakonec se ale podařilo dovézt lék na místo určení. Heroický výkon vzbudil **nebývalý** zájem médií i veřejnosti. Pes Balto, vůdce dvacátého psího spřežení, má dokonce svou sochu v newyorském Central Parku.

Slavná záchranná akce se stala inspirací pro Iditarod, extrémní závod saní tažených psy, který se každoročně koná v březnu. Trasa závodu, vedoucí aljašskou tundrou i drsnými horami, je dlouhá skoro 1 800 kilometrů. Nemí **asi** nutné zdůrazňovat, že utkat se s **nelítostnou** přírodou vyžaduje hodně sil a odvahy. To ostatně potvrzuje i průběh závodu v roce 2023: loni závodníci vyjeli na trať v neděli 5. března ve 14.00, nejlepší z nich se do cíle dostal až za osm dní a 21 hodin.

Vysvětlivka: *musher* – člověk, který řídí saně tažené psím spřežením

(www.tyden.cz; www.aktualne.cz, upraveno)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

	A	N
25.1 Špatné počasí na Aljašce v lednu 1925 způsobilo, že nouzový signál z městečka Nome nebyl vyslán včas.	☐	☒
25.2 Při záchranné akci, jejímž cílem bylo dopravit do městečka Nome lék, byl vůdcem posledního psího spřežení pes Balto.	☒	☐
25.3 Nejlepší ze všech závodníků, kteří se v roce 2023 účastnili závodu Iditarod, dojel do cíle později než během druhého březnového víkendu.	☒	☐
25.4 Během záchranné mise, jíž se účastnilo dvacet týmů složených z musherů a jejich psích spřežení, se denně urazilo zhruba padesát kilometrů.	☐	☒

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

26 Ve které z následujících možností je uvedena dvojice slov, jež lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma?

(První slovo z každé dvojice pochází z výchozího textu a je v něm vyznačeno tučně.)

- A) třeba – například
- B) nebývalý – nepřekvapivý
- C) asi – přibližně
- D) nelítostnou – nemilosrdnou

Zdůvodnění

Slovo *nelítostný* má význam *bezcitný, krutý, nemilosrdný*. Ostatní posuzované dvojice nelze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma:

- slovo *třeba* je v textu užito ve slovním spojení *je třeba* s významem *je nutné, je zapotřebí*;

- slovo *nebývalý* má význam *mimořádný, neobvyklý, překvapující*, tzn. slova *nebývalý* a *nepřekvapivý* jsou antonymy;
- slovo *asi* je v textu užito ve významu *snad, patrně*.

1 bod

27 **Tvrzení:** Slovo ***** z výchozího textu má pouze jednu předponu a ta je neslabičná.

Na vynechané místo (***) ve výše uvedeném tvrzení je nutné doplnit slovo tak, aby tvrzení bylo pravdivé. Které z následujících slov na toto místo patří?**

- A) slavný
- B) ukrutný
- C) odpočívat
- D) vzdálenost

Zdůvodnění

Slovo *vzdálenost* obsahuje neslabičnou předponu *vz-*; ostatní posuzovaná slova nevyhovují zadání:

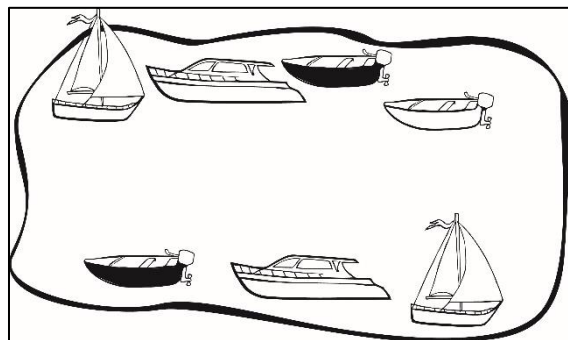
- slovo *slavný* neobsahuje předponu;
- slovo *ukrutný* obsahuje slabičnou předponu *u-*;
- slovo *odpočívat* obsahuje slabičnou předponu *od-*.

max. 4 body

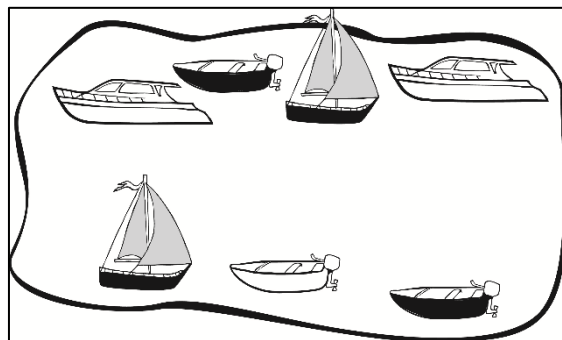
28 **Přiřadte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).**

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou.)

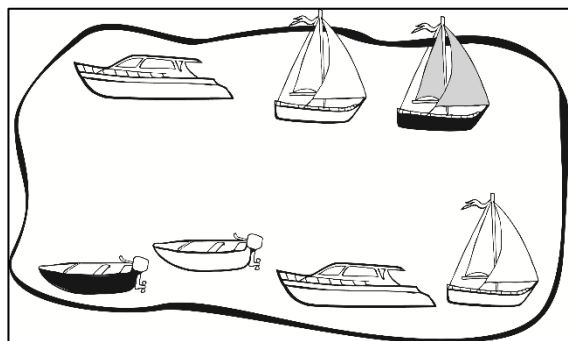
28.1

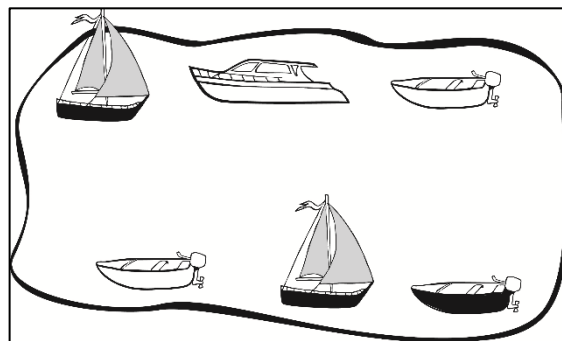
28.2

28.3

28.4

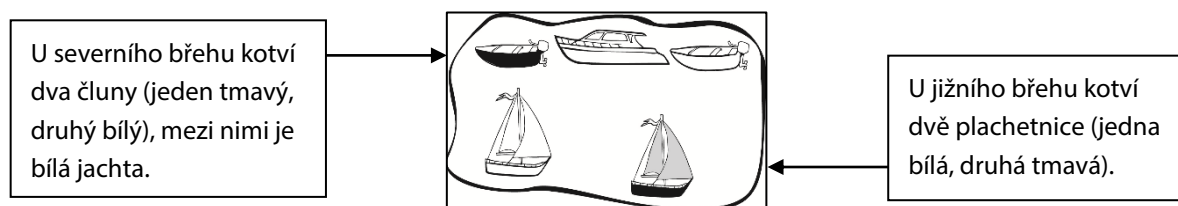

- A) Na celém jezeře je lichý počet lodí. Většinu ze všech motorových lodí na jezeře tvoří čluny. U jižního břehu kotví dvě tmavé lodě.

- B) U severního břehu kotví sudý počet bílých lodí. Ze všech lodí na jezeře jsou celkem čtyři motorové. U jižního břehu nekotví žádná jachta.
- C) Na celém jezeře je sudý počet plachetnic. U severního břehu kotví více lodí než u břehu jižního. Většinu ze všech lodí na jezeře tvoří bílé lodě.
- D) U jižního břehu kotví lichý počet lodí. Na celém jezeře je počet plachetnic shodný s počtem jachet. U severního břehu nekotví žádný tmavý člun.
- E) U jižního břehu kotví sudý počet motorových lodí. U severního břehu kotví tmavá plachetnice. Na celém jezeře jsou dvě jachty, z nichž každá kotví u jiného břehu.
- F) Na celém jezeře je sudý počet tmavých lodí. Počet plachetnic, které kotví u severního břehu, je shodný s počtem člunů kotvících u jižního břehu. U severního břehu kotví lichý počet lodí.

Vysvětlivky:

Na níže uvedeném obrázku je jezero, na kterém se nachází celkem pět lodí: tři jsou motorové, dvě jsou plachetnice bez motoru.

Řešení

- 28.1 C)
- 28.2 A)
- 28.3 F)
- 28.4 B)